



משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר ערביים: ספרות

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיקבלו מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר ערביים: ספרות, מס' 014382, חורף תשפ"ג

פרק ראשון – סיפורת (40 נקודות)

1. כפר החלומות רחוק מן הירח / יגאל לב

א. יש להסביר על פי קטע א, כיצד ההתנהגות של שלושת העבריינים הצעירים בסיפור מחזקת את הביקורת על הדעה הקדומה הרווחת בחברה כלפי עבריינים.

שלושת העבריינים הצעירים רואים את נפגע התאונה מוטל על הכביש חסר הכרה. הם מתאמצים להעביר אותו לבית החולים לטיפול, אף על פי שהמעשה הזה מסכן את הבריחה שלהם ועלול לגרום להסגרתם למשטרה. המצפון שלהם הניע אותם לעזור לאדם בצרה: "כאילו מחשבה אחת אחזה בהם והכריחה אותם לעשות זאת". ההתנהגות הזאת מלמדת שהעבריינים הצעירים האלה שעברו על החוק ונכלאו במוסד סגור יכולים להיות בעלי מצפון ובעלי רגש מפותח ואפשר להדריך אותם ולהחזירם למוטב ולדרך חיים נורמטיבית. לעומת ההתנהגות האחראית של העבריינים הצעירים בולטת ההתנהגות של הנהג המבוגר הדורס – הוא נמלט על נפשו. הניגוד הזה מדגיש את החמלה וטוב הלב של הצעירים שבחרו לעזור, אף שמעשיהם הטובים יסכלו את הבריחה שלהם.

ב. (1) יש להשיב על פי קטע ב, מהי ההתלבטות של השוטור כשהוא מזהה ששלושת הנערים שהביאו את הפצוע לבית החולים הם העבריינים שברחו מן המוסד, וכן יש להשיב מה הייתה החלטת השוטור, ומה החלטה זו מלמדת עליו. כאשר השוטור הבין ששלושת הצעירים שהביאו את הפצוע הם העבריינים שנמלטו מן המוסד, הוא התלבט בין שתי אפשרויות: לעצור אותם ולהחזירם למוסד, כפי שנדרש ממנו על פי החוק היבש, או לתת להם הזדמנות לברוח, מכיוון שעשו מעשה טוב והצילו אדם ממוות. לאחר מחשבה קצרה הוא החליט שהפעם יש לתת לצעירים את ההזדמנות שלהם. ההחלטה שלו מעידה שהוא אדם אנושי ומוסרי הרואה את הצד החיובי של העבריינים ואינו פועל על פי הדעה הקדומה השקרית הנפוצה בחברה. הוא בוחר לתת לצעירים שעשו מעשה טוב הזדמנות שלא להיתפס, אפילו במחיר של עבירה על החוק, שפירושה אי-מילוי חובת השוטור שלו.

(2) יש להביע דעה אם סיום הסיפור מצדיק את החלטתו של השוטור לפעול בניגוד לחובת תפקידו, ולנמק דעה זו.

תשובה אפשרית:

הסיום הזה מצדיק את החלטתו של השוטור, אף על פי שפעל שלא כחוק משתי סיבות: השוטור ידע שהם לא יכולים לשרוד במצבם ושהם ייתפסו לאחר מכן. סיבה אחרת היא שהוא שקל אם לעצור אותם או לשחררם. הוא אמר לעצמו: "לפחות לא לתפוס אותם עכשיו, כשעשו מעשה טוב..." (קטע ב)

תשובה אחרת:

הוא ידע שהמעשה הטוב עשוי להחזיר אותם בעתיד לדרך הישר. הוא ראה שהם בעלי מצפון, ידע שיהיו מרוצים ממה שעשו, אף על פי שהסתכנון, והמעשה הטוב יחזק בהם את המוטיבציה להשתפר ולהשתקם בעתיד.

תשובה אחרת:

לדעתי, השוטור טעה מכיוון שבסופו של דבר הנערים הוחזרו למוסד שממנו נמלטו. הוא היה צריך לפעול על פי החוק ולבצע את תפקידו, מכיוון שרק במוסד עבריינים כאלה יכולים להשתנות, וזו העזרה הגדולה ביותר שהוא יכול להעניק להם.



משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר ערביים: ספרות, חורף תשפ"ג, מס' 014382

פרק שני – שירה (60 נקודות)

2. הן אפשר / חיים חפר

- א. (1) יש לפרש את שתי התמונות שבבתיים 1–2 הרומזות על סיום המלחמה ועל בוא השלום.
- בבית 1 תמונת השלכת בסתיו רומזת על סיום המלחמה. היא משרה על הקורא אווירה של שלווה ושקט: האבק בדרכים כבר שקע, והלוחמים שבעי הקרבות הרואים את הסוף, חולמים כבר על השיבה הביתה ועל פגישה קרובה עם אהובותיהם. בבית 2 יש שתי תמונות הרומזות על סיום המלחמה: תמונה של שער הנפתח בחריקה כשהלוחם שב הביתה מן המלחמה ותמונה שבה הלוחם נפגש עם האהובה שלו. האהובה מביטה בלוחם השב הביתה בשמחה כאילו אין מלחמה בעולם.
- (2) יש לפרש את שתי התמונות שבבתיים 3–4 הרומזות שהמלחמה נמשכת וסיומה רחוק.
- בבית 3 מתוארת תמונה של חדר שקירותיו לבנים וחשופים, והוא עצוב וריק ו"מצפה" שהאוהבים הנמצאים רחוק מן הבית, שרויים בעיצומם של הקרבות, ישובו הביתה, אם ייוותרו בחיים. התמונה הזאת מלמדת שסיום המלחמה רחוק. בבית 4 מוזכרים משלט, דרך עפר, עשן ואש המציירים תמונה קשה של מלחמה בעיצומה. תמונה זו מצטרפת לתמונה שבבית 3 ורומזת שהתקווה לשלום היא חלום שאולי לא יתממש.
- ב. (1) יש לפרט את התמונה המתוארת בפזמון החוזר ומסמלת את סיום המלחמה.
- פזמון החוזר מתוארת תמונה שכולה שמחה. תמונה של בחורים לוחמים הנוסעים בג'יפ ושואגים משמחה כי המלחמה נגמרה, והם מלאים בתקווה שהשלום יגיע "כבר מחר".
- (2) יש להסביר מה החזרה על "הן אפשר" מביעה.
- החזרה על הצירוף "הן אפשר" עשר פעמים בשיר מביעה בעת ובעונה אחת הן את התקווה שסיום המלחמה ובוא השלום אכן יתממשו במהרה הן את המרחק הקטן שבין התקווה למציאות. המילה "אפשר" משמעותה היא יש פתרון, יש דרך למימוש התקווה "פשוט כבר מחר".